

Kiehtova kattaus kokemuksellisia ja teoreettisia näkökulmia yksilöllisiin ja yhteisöllisiin rajoihin

Jonna Leppäkumpu

Viittausohje:

Leppäkumpu, J. (2025) Kiehtova kattaus kokemuksellisia ja teoreettisia näkökulmia yksilöllisiin ja yhteisöllisiin rajoihin. *Prologi – Viestinnän ja vuorovaikutuksen tieteellinen aikakauslehti*, 21(2), 76–78. <https://doi.org/10.33352/prlg.162692>

To cite this article:

Leppäkumpu, J. (2025) Kiehtova kattaus kokemuksellisia ja teoreettisia näkökulmia yksilöllisiin ja yhteisöllisiin rajoihin [A fascinating collection of experiential and theoretical perspectives on individual and collective boundaries – a book review]. *Prologi – Journal of Communication and Social Interaction*, 21(2), 76–78. <https://doi.org/10.33352/prlg.162692>

Prologi

– Viestinnän ja vuorovaikutuksen
tieteellinen aikakauslehti

journal.fi/prologi/

ruotsiksi: Prologi – Tidskrift för Kommunikation och Social Interaktion
englanniksi: Prologi – Journal of Communication and Social Interaction

Julkaisija: Prologos ry.

Avoin julkaisu / Open Access
ISSN 2342-3684 / verkko

Kirja-arvio

Prologi, 21(2)

76–78

<https://doi.org/10.33352/prlg.162692>

Kiehtova kattaus kokemuksellisia ja teoreettisia näkökulmia yksilöllisiin ja yhteisöllisiin rajoihin

Jonna Leppäkumpu

FT, Yliopistonopettaja

Kieli- ja viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

jonna.t.leppakumpu@jyu.fi

ASIASANAT: ammatilliset rajat, organisaation rajat, työyhteisön kehittäminen

---

Arvioinnin kohteena Onnismaa J. & Unkari-Virtanen L. (toim.) 2025. *Rajat ja rajantajut: Yhteisöllisten rajojen pohdintaa*. BoD - Books on Demand: Helsinki.

Yksilölliset ja yhteisölliset rajat eivät ole yksiselitteisiä, vaan ne liikkuvat, muuntuvat ja saavat uusia merkityksiä eri tilanteissa ja konteksteissa. Juuri tätä rajojen elävää ja monimerkityksistä luonnetta valottaa oivaltavasti Book on Demandin julkaisema teos *Rajat ja rajantajut: Yhteisöllisten rajojen pohdintaa* (toim. Jussi Onnismaa ja Leena Unkari-Virtanen). Teos koostuu 12 artikkelista, joiden kirjoittajina on yhteensä 18 asiantuntijaa. Kirjoittajat itse toi-

mivat niin työnohjaajina, organisaatiokonsultteina, tutkijoina, esihenkilöinä sekä psykoterapeuttina ja edustavat näin ollen vaikuttavan laajaa näkökulmien kirjoa. Tämä näkökulmien kirjo on erityisen arvokas, sillä kirjoittajat kohtaavat ammatillisessa arjessaan monenlaisia rajoja niitä vahvistaen, purkaen, ylläpitäen tai uudelleen määritellen. Näiden taustatietojen pohjalta lähdin lukemaan teosta erityisesti sillä orientaatiolla, millaisia rajoja artikkelit käsitte-

levät ja millaiseen rooliin vuorovaikutus näissä pohdinnoissa asettuu. Lisäksi minua kiinnosti se, millaisista teoreettisista näkökulmista rajatematiikkaa lähestytään.

Teos jakautuu kolmeen osaan, joista osa sisältää kirjoittajien omiin havaintoihin ja ammatillisiin kokemuksiin pohjautuvia lukuja, kun taas osa keskittyy teoreettisempaan tarkasteluun. Teoksen ensimmäinen osa keskittyy siihen, millaista tietoa syntyy rajapinnoilla. Lähtökohtana on rajojen tarkastelu suhteessa aikaan ja ajankäyttöön sekä aikakäsityksiin, jotka muovaavat ymmärrystämme rajoista ja niihin suhtautumisesta (Puutio, luku 1). Seuraavaksi syvennyttään teoksen otsikossa esiintyvään *rajantajan* käsitteeseen, joka viittaa rajojen yhteiseen määrittelyyn ja vastuunjakoon (Pääkkö, luku 2). Rajat kytkeytyvät myös yksilön omaan osaamisen tunteeseen, keskeneräisyyden hyväksymiseen ja jaksamisen rajoihin. Unkari-Virtanen (luku 3) haastaa lukijaa pysähtymään näiden rajapintojen äärelle sekä tunnistamaan, sanoittamaan ja tasapainottamaan niitä arjen työssä. Luvussa 4 (Männistö & Mäkinen) tarkastellaan rajoja erityisesti etätyön kontekstissa, jossa ne muodostavat merkityksellisiä tarttumapintoja arjen rakenteisiin. Rajat voivat näyttäytyä myös erottavina railoina tutun ja tuntemattoman välillä, jolloin niiden ylittämiseen liittyy epävarmuutta ja uuden kohtaamisesta (Onnismaa, luku 5). Toisaalta rajat avaavat mahdollisuuksia uudenlaiseen organisoitumiseen: organisaatiokonsultti kannustaa kolkuttelemaan totuttuja rajoja ja etsimään niiden yli ulottuvia toimintamalleja (Salovaara, luku 6). Osan päättävässä luvussa (Karatmaa, luku 7) suunnataan katse kohti tiedon syntymistä eri kontekstien rajapinnoilla. Kirjoituksessa esitellään Warm Data Lab -työskentelytapa, joka rohkaisee olemaan läsnä, havainnoimaan ja rakentamaan yhteyttä niin itseän kuin muihin.

Työskentelymuoto tarjoaa välineen ymmärtää rajojen väliin sijoittuvaa moniulotteista tietoa.

Teoksen toisessa osassa tarkastelu suuntautuu yksilöllisiin ja yhteisiin rajoihin, kuten siihen, miten työyhteisöissä ja tiimeissä rajojen tunnistaminen ja tunnustaminen yksilöiden välillä voi parhaimmillaan ja toisaalta pahimmillaan heijastua yhteistyöhön (Ahlroth, luku 8). Yksilöllisten rajojen sanoittaminen on myös osa työssäjaksamista (Kärkkäinen, luku 9) ja toisaalta tasapainottelua ammatillisen ja henkilökohtaisen roolin välillä (Kilvensalmi, luku 10), joka mahdollistaa sekä ammatillisen etäisyyden sekä läheisyyden. Ammatilliset rajat voivat suojata myös liialliselta empaattisuudelta ja emotionaaliselta ylikuormittumiselta. Achan (luku 10) muistuttaakin, että empatian ja myötätunnon rajat eivät tarkoita kylmyyttä tai välinpitämättömyyttä, vaan tervettä tasapainoa itsensä ja muiden tukemisen välillä. Oman työroolin asettamat rajat auttavat myös tunnistamaan sen, milloin vaadittu osaaminen menee työrooliin sisältyvien vastuiden yli (Gardemaister, luku 11). Ammatti-identiteettiin liittyen rajojen ylenmääräinen huokoisuus voi kääntyä rajattomuudeksi etenkin aloilla, joissa vähäisiä resursseja yritetään jyvittää rajattomasti (Juote, luku 12).

Teoksen päättävä kolmas osa keskittyy rajojen rajattomuuteen ja tiedon muodostumiseen, käsitellen rajan tematiikkaa laajemmin suhteessa mielensisäisiin ja sosiaalisiin rakenteisiin, kulttuuriin, yhteisöihin ja ympäristöön. Rajoja tai jopa kuiluja tarkastellaan laajasta näkökulmasta ihmisen rakentaman yhteiskunnan ja luonnon välisessä suhteessa, joka voi näyttäytyä ihmisen kokemuksena onnellisesta elämästä jopa lähes kuolleen meren äärellä, vailla yhteyttä luonnon hyvinvointiin (Ihala, luku 13). Laajempi näkökulma rajoihin viittaa myös siihen, miten organisaatorakenteet jakavat työyhteisöjä ryh-

miin ja yksiköihin (Hildén, luku 14), tai miten mielen sisäiset rajat, eli se, mitä pidämme totena tai arvokkaana, voivat syntyä sosiaalisten normien, mielihalujen tai vallan vaikutuksesta (Kunjela, luku 16). Raja ei ole siis vain fyysinen tai sosiaalinen ilmiö, vaan myös sisäinen, ajattelun ja vakaumusten välinen rajapinta. Teoksen viimeinen luku (Totro, luku 17) kokoa rajojen teeman yhteen tietoisuuden näkökulmasta: tietoisuus esimerkiksi uudesta ja tuntemattomasta tai itsen ja ympäristön välisistä suhteista rakentuu ja muovautuu jatkuvasti sekä fyysisillä että mentaalisilla rajoilla.

Ilahduttavaa teoksessa on sen tapa tuoda esiin runsaasti kokemuksellista tietoa. Koska useat luvut perustuvat nimenomaan kirjoittajien omiin havaintoihin ja ammatillisiin kokemuksiin, ne onnistuvat valaisemaan rajojen ilmene mistä arjen tilanteissa erittäin konkreettisesti. Vaikka artikkelien kirjoittajat eivät välttämättä eksplisiittisesti puhu viestinnästä tai vuorovaikutuksesta käsitteinä, niiden merkitystä ei sivuuteta. Useissa luvuissa on tulkittavissa ymmärrys siitä, että vuorovaikutus rakentaa sosiaalista todellisuutta niin yksilöiden välisissä suhteissa kuin työyhteisön dynamiikassa laajemmin. Näin artikkelit antavat aineksia myös viestinnän ja vuorovaikutuksen prosessien, käytäntöjen ja merkitysten tarkasteluun ja palvelevat hyvin näistä ilmiöistä kiinnostuneita lukijoita.

Kokemuspuheelle antaa vastapainoa muutama teoreettisempi luku, jotka sinänsä tuovat teokseen tasapainoa. Samaan aikaan etenkin näissä teoreettisimmissa luvuissa rajojen tematiikka jää osittain etäiseksi, ja lukijalle voi

jäää epäselväksi, mikä on luvun suhde rajan käsitteeseen ylipäätään. Kun rajan ja rajantajan tematiikkaa käsitellään eri painotuksin, huomasin itse välillä etsiväni punaista lankaa. Lisäksi, vaikka teos on rakenteellisesti jaettu kolmeen nimettyyn osioon, itselleni lukijana alkoi väistämättä muodostua oma, rinnakkainen jäsennykseni lukemisen edetessä. Tekstit hahmottuivat pikemminkin teemojen, kontekstien tai ilmiöiden kautta, kuten esimerkiksi ammatillisiin rajoihin, ammatti-identiteetin rajoihin tai organisaatioiden sisäisiin ja ulkoisiin rajoihin keskittyvinä. Tämä ei varsinaisesti heikennä teoksen kiinnostavuutta, mutta saattaa haastaa lukijan orientoitumista: rakenteellinen kolmijako ei aina toimi selkeänä johdattelijana sisältöön. Toisaalta juuri tämä lukijan oma, hiltalleen rakentuva ryhmittely voi myös olla teoksen vahvuus. Se kutsuu aktiiviseen tulkintaan ja antaa tilaa jäsentää rajojen tematiikkaa omista lähtökohdista käsin. Toki on myös todettava, että viestinnän alan tutkijana jäin kaipaamaan teokselta myös viestinnän teoreettisten näkökulmien huomiointia. Tällaisessa teoksessa olisi mielellään nähnyt yhden tai useamman viestinnän tutkimuskenttää edustavan kirjoittajan artikkelin, joka olisi mahdollisesti rikastuttanut kokonaisuutta ja tuonut siihen lisää näkemyksellistä syvyyttä.

Rajat ja rajantajat tarjoaa monia ajatuksia herättäviä näkökulmia siihen, miten rajoja rakennetaan, neuvotellaan ja ylitetään yhteisöissä. Kirja soveltuu erityisesti lukijoille, joita kiinnostavat työelämän, vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden ilmiöt ja jotka ovat valmiita navigoimaan hieman epätasaisessa, mutta paikoin erittäin hedelmällisessä maastossa.

TITLE AND KEYWORDS IN ENGLISH:

A fascinating collection of experiential and theoretical perspectives on individual and collective boundaries – a book review

KEYWORDS: organizational boundaries, professional boundaries, workplace development